

АКТИВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ГРАМАТИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Вивчати граматику необхідно, і це факт. Питання тільки в тому, як організувати навчальний процес, щоб вивчення граматики стало захоплюючим і практично корисним заняттям? Якому методу віддавати перевагу, щоб активізувати процес вивчення?

Традиційне навчання граматиці, коли спочатку викладач пояснює граматичне правило, потім студенти виконують серію тренувальних вправ на закріплення нового матеріалу, після чого слідують контрольні вправи, не дає студентам міцно стояти на ногах і вільно спілкуватися мовою. Необхідні інші види діяльності на уроці, що стимулюють студентів до спілкування. Там, де можливо, доцільно використовувати парну роботу, побудовану на принципі взаємодії. Якщо виконуються тренувальні вправи, не варто забувати, що це тільки старт для досягнення мети. По можливості треба швидше переходити до системи вправ, що передбачають активнішу розумову діяльність студентів.

Наявність комунікативних управ, мікро-ситуацій, включення елементів гри і змагання, дискусії, сприятлива психологічна обстановка, усе це сприяє ефективному засвоєнню граматичного матеріалу, дає можливість студентам застосувати отримані знання на практиці в розмовній мові. Як результат, мова студентів стає грамотнішою і стилістично яскравішою.

Процес вивчення граматики, що багатьом студентам здається нудним і нецікавим заняттям, виявляється насправді захоплюючим і продуктивним.

Безумовно, що багато залежить від аудиторії, контингенту студентів, рівня їхньої підготовки і багато іншого. Наприклад, на початковому етапі, коли студенти мають зовсім невеликий словниковий запас, навряд чи можна розраховувати на вільне спілкування. На цьому етапі найчастіше переважає структурно-функціональний метод навчання, коли студенти засвоюють лексико-граматичні структури і використовують їх як частину функціональної бесіди у відповідності із ситуативною потребою. Таким чином, викладання граматики носить прихований характер, тобто без усвідомленого вивчення правил, тому що основна задача тут — домогтися, щоб студенти якнайбільше говорили мовою і викорис-

товували відпрацьовані структури на практиці. В міру просування студентів у вивченні мови, скажемо, на середньому рівні, картина змінюється. Студенти більше залучаються в комунікативну.

Як тільки викладач побачить, що студенти без особливих зусиль справляються із завданням тренувальних вправ (вправи на заміну частини речення, розширити, закінчити речення, вправи типу «питання-відповідь» та ін.); і не допускають помилок, доцільно переходити до іншого, більш творчого виду роботи. Це можуть бути, наприклад, вправи, зорієнтовані на те, щоб кожний студент висловився з одного і того ж питання, використовуючи рекомендовані граматичні звороти або конструкції. При цьому запитання стосується кожного студента особисто. У центрі уваги аудиторії інформація, що їй цікава. Водночас студенти неодноразово чують задані граматичні структури і заучують їх як зі слуху, так і в говорінні. Найчастіше студенти не хочуть залишатися пасивними слухачами і чекати своєї черги висловитися. Вони відразу перепитують виступаючого, щось уточнюють, заперечують, дивуються. Звичайне висловлення переростає в жваву дискусію. Закріплення граматики проходить у цікавій і невимушеній формі.

Як приклад, наведемо завдання із вправ, що, на наш погляд, виявилися досить ефективними під час вивчення умовного способу і сподобалися нашим студентам.

Subjunctive Mood, Conditional Clauses, type 2.

Ex. 1 Think and say

- What would you do if your fiance/fiancee were late for the wedding ceremony?

-f you were left behind when travelling by train?

- if you were the Prime Minister of Ukraine?

- What would you like to be given for your birthday? What would you do if you got a young exotic animal like a koala, a panda or a crocodile as a pet?

Ex. 2 In response to the following questions say what you prefer to do under the circumstances. Give your reasons.

Pattern: — What would you like to do on a rainy day — to stay at home or to go out?

— I'd rather stay at home. I hate it when it rains. And what about you?

— I'd rather go out. And you, Nick?

— So would I.

1. Where do you prefer to write essays — at home or in the University library?

2. If you were married, would you like to live with your wife/husband on your own or together with your parents-in law?

Окрім вправ, ефективно використовувати на занятті пісні, наприклад, «If I Only Had A Match» і «I Would if I Could». Це оживляє навчальний процес і в той же час допомагає засвоїти структуру побудови речень такого типу. Красива мелодія і нескладний текст, побудований на повторі даної граматичної конструкції, запам'ятовуються без зусиль.

Ex. 3 (Paired work) Directions:

A. You're close friends and are discussing how you see a happy marriage. Take turns saying what you would expect from your husband/wife.

Example: a) It is important that my wife (should) be charming and affectionate, faithful and, in no way, grumbling. It is desirable that my husband be a successful man and make more money than I, his wife, could spend it. b) I wish we could take vacations together every year ...

B. What advice would you give to the people described in these situations? Use the Subjunctive Mood in a subject clause. You may need the following expressions of urgency: It is essential/desirable/recommended, etc. You may also want to use such constructions as: I would advise/suggest that she ...

- *Your grandmother has problems with sleeping but she refuses to take any sleeping — pills as she's afraid of being addicted to.*
- *Your friend wants to get a good job. He doesn't know what to do and how to start job searching. Actually, he isn't a great job hunter, never was.*
- *He is having a job interview one of these days. It's very important for him and he wants to have it successful.*

Відомо, що вивчення тієї або іншої граматичної одиниці вимагає від студентів багаторазового повторення, виконання багатьох тренувальних, часом одноманітних, вправ. При цьому витрачені зусилля не завжди виправдовуються. Мистецьки вплітаючи гру на своїх заняттях, викладач домагається того, що нудна робота стає цікавою і захоплюючою і, як результат, більш ефективною.

Що є особливо цінним, у гри студенти починають підсвідомо відчувати, думати і, у результаті, говорити у відповідності із граматичними нормами мови. Інакше кажучи, гра, з одного боку, дає можливість студентам реалізувати свої мовні знання (граматичні, лексичні та ін.), а з іншого боку, вони одержують задоволення від гри, тому що їхня гра — це реальне спілкування іноземною мовою. І це в них виходить.